

Legal update

Únor 2024

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Nařízení o jednotném trhu digitálních služeb

Aktuality v judikatuře

Darování pro případ smrti

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí.

Bankovníctví, finance a pojišťovnictví:

Daniel Weinhold, Václav Štraser, Ondřej Tejnský

ESG – Firemní udržitelnost

Tereza Hošková

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Insolvence a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Jakub Nedoma

IT, media, telekomunikace:

Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Przewczek

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Ochrana osobních údajů:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Daša Aradská

Pracovní právo:

Eva Procházková, Anna Bartůňková, Daša Aradská, Ondřej Tejnský

Slovenské právo:

Tomáš Čermák, Karin Konečná

Správa rodinného majetku:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Michaela Koblasová

Soudní a rozhodčí řízení:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Anna Bartůňková, Michaela Koblasová, Michal Švec

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák

Start-upy, venture kapitál a kryptoměny:

Pav Younis, Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Švec, Ondřej Tejnský

Veřejné zakázky a veřejný prostor:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Monika Švaříčková

Aktuality v legislativě

Účinnost nařízení DSA

Od 17. února 2024 bude účinné nové evropské nařízení č. 2022/2065, o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), angl. Digital Services Act („**DSA**“). DSA je nařízení, které primárně obsahuje pravidla pro posouzení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti za obsah uživatelů online a upravuje moderování obsahu a posuzování rizik ze strany poskytovatelů služeb. Poněvadž je DSA nařízením, budou jím stanovené povinnosti přímo aplikovatelné, aniž by musely být promítnuty do českého právního předpisu. Ministerstvo průmyslu a obchodu ovšem zároveň v návaznosti na DSA dalo do připomínkovacího řízení návrh zákona o digitální ekonomice a o změně některých souvisejících zákonů.

Hlavními adresáty povinností dle DSA jsou poskytovatelé služeb informační společnosti, a to zejména poskytovatelé zprostředkovatelských služeb, pod které spadají hostingové služby a služby online platform, jakož i webhostingové služby, sociální sítě, internetové vyhledávače či služby poskytování připojení k internetu. DSA poskytovatele rozděljuje do několika kategorií, kdy následně podle příslušnosti do určité kategorie stanoví každému z nich dle rozsahu poskytovaných služeb různou míru povinností.

Povinnosti pro všechny poskytovatele zprostředkovatelských služeb zahrnují povinnost zřídit jednotné kontaktní místo pro přímou elektronickou komunikaci s dozorovými orgány v členských státech a Komisí, nebo například povinnost zveřejňovat zprávy o moderování obsahu.

Povinnosti pro hostingové služby zahrnují zejména povinnost zavedení mechanismu oznamování a přijímání opatření, který umožní uživatelům nahlašovat nezákonný obsah. Poskytovatelé hostingových služeb musí reagovat na každé nahlášení závadného obsahu a v případě odstranění takového příspěvku zároveň poskytnout tvůrci tohoto příspěvku odůvodnění, proč se tak stalo. Hostingové služby mají nově také povinnost dle DSA informovat příslušené orgány v případě podezření na trestnou činnost ohrožující život nebo bezpečnost osob.

Online platformy (sociální sítě, obchody s aplikacemi, online tržiště, cestovní a ubytovací portály apod.) jsou dle DSA nově povinny zřízovat interní systém pro vyřizování stížností a umožnit uživatelům odvolat se proti rozhodnutí platformy, které se týká odstranění uživatelského obsahu, nebo například povinnost reagovat na oznámení tzv. důvěryhodných oznamovatelů. Nařízení DSA online platformám naopak zakazuje používání tzv. *dark patterns*, což jsou praktiky, které záměrně nebo fakticky podstatně narušují nebo omezují schopnost uživatele činit autonomní a informovaná rozhodnutí nebo výběr. Další povinnosti se týkají transparentnosti reklamy, kdy tyto platformy musí svým uživatelům zobrazovat, zda a proč je na ně daná reklama cílená a kdo za ni zaplatil. Stejně tak musí být uživatel schopen jasně rozpoznat, zda je jemu zobrazovaný obsah sponzorován nebo propagován. DSA platformám zakazuje cílit reklamu na nezletilé osoby na základě profilování a také cílit reklamu na základě citlivých osobních údajů, jako je etnický původ, náboženství nebo sexuální orientace.

Online tržiště budou mít nově povinnost uplatňovat princip *know your business customer* (tzn., že tržiště smí umožnit uživatelům nabízet jejich zboží či služby pouze za předpokladu, že od nich získá kontaktní a jiné potřebné informace). Poskytovatelé online tržišť budou muset svá online rozhraní navrhovat tak, aby uživatelé využívající tržiště k prodeji mohli snadno informovat zákazníky o původu jimi nabízených výrobků či služeb, a uvést logo či ochrannou známku. Dále budou tržiště muset náhodně kontrolovat, zda jsou nabízené výrobky nebo služby nabízeny v souladu s právními předpisy, nebo například informovat spotřebitele o tom, že služba či výrobek, kterou si na tržišti zakoupil, zde byl prodáván nelegálně (pokud se např. jednalo o padělek).

Velmi velké online platformy a vyhledávače musí nově zejména posuzovat rizika spojená s jejich službou a přijímat opatření pro jejich zmírnění. Takto přijatá opatření pro zmírnění rizik následně budou podléhat nezávislým auditům. Z dalších nově stanovených povinností zmíníme alespoň povinnost vést archiv reklam, povinnost zavést ve své organizační struktuře tzv. útvar zajišťování souladu, který bude monitorovat dodržování pravidel DSA nebo například povinnost každoročně platit Evropské komisi poplatek za dohled.

Legal update

Únor 2024

Weinhold Legal

Pravidla pro moderaci obsahu

Určité digitální služby (hosting a online platformy včetně sociálních sítí) budou mít nově povinnost zavést mechanismus, pomocí kterého budou moci uživatelé těmto službám nahlašovat, že obsah na nich uveřejněný považují za nezákonný. Tento mechanismus už většina velkých sociálních sítí má, DSA jim ovšem navíc ukládá povinnost informovat autora obsahu o jakémkoliv přijatém opatření v souvislosti s označením jím nahraného obsahu za závadný. Uživatelé se tedy musí dozvědět důvod, proč jim byl příspěvek odstraněn. Pokud se uživatel domnívá, že mu byl příspěvek odstraněn neprávem, bude mít podle DSA možnost se u online platformě proti smazání příspěvku odvolat.

Na to, zda digitální služby splňují tyto a ostatní povinnosti stanovené DSA, bude v každém členském státě dohlížet samostatný veřejný orgán, tzv. koordinátor digitálních služeb. Na toho se také mohou uživatelé obrátit se stížností, pokud některý poskytovatel své povinnosti dle DSA neplní. Vláda určila, že v Česku bude digitálním koordinátorem Český telekomunikační úřad.

S ohledem na velmi širokou škálu nových povinností pro on-line podnikatele doporučujeme všem osobám působícím v této oblasti, aby zhodnotili, zda na ně nová pravidla dle DSA dopadají.

Tato pravidla se mohou uplatnit i tam, kde nejde o giganty v oblasti poskytování služeb informační společnosti. V některých případech totiž pravidla DSA dopadají i na menší podnikatele s webovými stránkami, pokud na nich prodávají výrobky nebo nabízejí služby, aniž by museli se zákazníkem jednat osobně (pokud je na nich povolena jakákoliv forma uživatelského obsahu).

Aktuality v judikatuře

Darování pro případ smrti

(Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. srpna 2023, sp. zn. 102 Co 96/2023)

Dne 31. ledna 2022 uzavřela zůstavitelka se svojí dcerou darovací smlouvu pro případ smrti („Smlouva“), jejímž předmětem byla jí vlastněná bytová jednotka („Byt“). Ve Smlouvě se zůstavitelka výslovně vzdala práva dar odvolat ze zákonných důvodů. Dne 2. července 2022 zůstavitelka zemřela, přičemž její dcera nechala na základě Smlouvy zapsat své vlastnické právo k Bytu do Katastru nemovitostí (účinky zápisu nastaly ke dni 4. srpna 2022).

Okresní soud v Kolíně následně usnesením ze dne 15. listopadu 2022, č.j. 20 D 727/2022-62 („Usnesení OS“), při stanovení obvyklé ceny majetku a jiných aktiv zůstavitelky zahrnul Byt jak do aktiv zůstavitelky, tak zároveň do jejich pasiv (jako závazek za její dcerou).

Zařazení Bytu do aktiv pozůstalosti a zařazení závazku zůstavitelky ze Smlouvy do pasiv pozůstalosti, obojí oceněné ve výši 1 500 000 Kč, soud prvního stupně zdůvodnil tím, že darovací smlouva pro případ smrti ohledně nemovité věci nemá translační účinky, a že proto byl k převodu vlastnického práva nutný zápis do katastru nemovitostí. Byt byl tedy

k datu úmrtí zůstavitelky stále v jejím vylučném vlastnictví, a proto byl zařazen do aktiv pozůstalosti a byl v řízení o dědictví projednán. Do pasiv pozůstalosti byl pak zařazen zůstavitelčin závazek z darovací smlouvy pro případ smrti, tj. závazek Byt převést, ve stejné hodnotě, jaká je hodnota Bytu.

Proti tomuto usnesení podala dcera zůstavitelky odvolání, v němž namítala, že soud prvního stupně nesprávně zařadil Byt do aktiv pozůstalosti, neboť byl zůstavitelkou darován dceři ještě za jejího života a také že na darování pro případ smrti je nutno nahlížet jako na darování pod zákonnou podmínkou smrti zůstavitele. Dle dcery zůstavitelky je vklad do katastru nemovitostí pouhým dovršením darování po (ve smlouvě předvídané) smrti zůstavitele, tedy po splnění odkládací podmínky. Se vkladem do katastru nemovitostí proto dle jejího názoru nebylo třeba čekat na skončení dědického řízení. Jako důvod pro

nesprávné zařazení hodnoty Bytu do pasiv i aktiv pozůstalosti označila dále i vyčíslení odměny notáře, neboť základ této odměny se započtením hodnoty Bytu byl o několik řádů vyšší.

Krajský soud v Praze, jako soud odvolací, shledal, že u darování pro případ smrti – jak vyplývá z ustanovení § 2063 věty první a třetí zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů („o.z.“), - platí, že se posuzuje zpravidla jako odkaz. Podle ustanovení o darování se řídí jen tehdy, přijme-li obdarovaný dar a vzdá-li se dárce výslovně práva dar odvolat a vydá o tom obdarovanému listinu. Darovací smlouva nemá sama o sobě účinky nabytí vlastnictví obdarovaným. Převede-li se vlastnické právo k nemovité věci zapsané ve veřejném seznamu, nabývá se věc do vlastnictví zápisem do takového seznamu.

Protože Smlouva vyhovuje požadavkům ustanovení § 2063 věty druhé o.z., je odůvodněn závěr, že tuto smlouvu je třeba posuzovat nikoliv jako odkaz, ale podle ustanovení o darování. Vlastníkem se stává obdarovaný dnem zápisu do veřejného seznamu. V projednávané věci bylo již za řízení před soudem prvního stupně zjištěno, že podle Smlouvy bylo k Bytu zapsáno do Katastru nemovitostí vlastnické právo ve prospěch dcery s účinky zápisu ke dni 4. srpna 2022.

V projednávané pozůstalostní věci Byt sice patřil do pozůstalosti v den smrti zůstavitelky, avšak posléze přešel na základě Smlouvy a podle ní provedeného zápisu vlastnictví do veřejného seznamu ke dni 4. srpna 2022 do vlastnictví dcery. V době vydání napadeného Usnesení OS tedy Byt (a ani závazek „vydat obdarované dar“) nepatřil do pozůstalosti a k jejich ceně se při určení obvyklé ceny pozůstalosti nepřihlíží.

Krajský soud v Praze dospěl k závěru, že **pro vypořádání zůstavitelova majetku a nabytí dědictví není rozhodný stav, jaký tu byl v době smrti zůstavitele, ale stav majetku, který tu je v době rozhodnutí o dědictví** (v době vydání usnesení o dědictví).

Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhrážku specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážet jiný než námi uváděný výklad.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: sofie.petrova@weinholdlegal.com, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení. Odhlášení publikací na office@weinholdlegal.com.

© 2024 Weinhold Legal
Všechna práva vyhrazena